

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจำเป็นต้องพัฒนาสินค้าเพื่อเป็นโอกาสทางธุรกิจของผู้ผลิตสินค้าในการเร่งพัฒนาสินค้าทั้งด้านคุณภาพและมาตรฐานเพื่อสร้างความเชื่อถือต่อผู้บริโภค โดยผสมผสานวัฒนธรรม ภูมิปัญญากับเทคโนโลยี นวัตกรรม และพัฒนารูปแบบการนำเสนอเรื่องราวความโดดเด่นของสินค้าให้เกิดการรับรู้ต่อผู้บริโภคเพื่อให้เกิดการสร้างคุณค่าในตัวสินค้าสามารถเพิ่มมูลค่าและลดอุปสรรคการแข่งขันทางด้านราคาให้มีความสำคัญและสร้าง brand ให้เป็นที่ยอมรับต่อลูกค้าทั้งตลาดภายในประเทศและตลาดสากล (“มหาดไทยชวนรัฐ” กรมการพัฒนาชุมชนสำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน, 2556) โอกาสและผลกระทบของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม SMEs กับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ การผลิตสินค้าเชิงวัฒนธรรมก็ไม่อาจหลีกเลี่ยงผลกระทบที่สืบเนื่องจากการเปิดเสรีดังกล่าวได้เศรษฐกิจส่วนใหญ่ของจังหวัดเพชรบุรีจึงเน้นไปกับธุรกิจบริการและที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวอัตลักษณ์ของพื้นที่จังหวัด เนื่องจากพฤติกรรมของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลง สร้างผลกระทบต่อธุรกิจบางประเภท เช่น ธุรกิจขนมหวานธุรกิจอาหารหวาน ราคาวัตถุดิบที่อาจปรับตัวสูงขึ้น ทำให้ต้องลงทุนเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ทำให้อะกิลักษณ์ของสินค้าในพื้นที่อาจหายไป (ของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) SMEs) สอดคล้องกับบลินี่ ทวีสิน (2556) รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี กล่าวว่า รัฐบาลมีนโยบายมุ่งเน้นในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ให้มีศักยภาพการแข่งขันในตลาดโลก โดยผ่านกระบวนการในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ประกอบด้วยกระบวนการพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์ การทดสอบผลิตภัณฑ์ การขึ้นต้นแบบ การลดเวลาและต้นทุนการผลิต การพัฒนาผลิตภัณฑ์นำไปสู่กระบวนการผลิตสินค้า สามารถสนองตอบตรงตามความต้องการของตลาดมุ่งเน้นการจัดการและต่อยอดองค์ความรู้ให้แก่ผู้ประกอบการเพื่อให้ผู้ประกอบการเรียนรู้ เข้าใจ ทำเป็น ทำเองได้ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาให้ตนเองแข็งแกร่งอย่างยั่งยืน (มูลนิธิพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทย, 2555) จะเห็นได้ว่ากลุ่มผู้ผลิตสินค้าบางรายได้รับผลกระทบจากปัญหาทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตทั้งทางตรงและทางอ้อมทำให้เลิกกิจการไปบางส่วนประเด็นปัญหาหลักส่วนใหญ่ของผู้ประกอบการคือสินค้าขาดเอกลักษณ์ การลอกเลียนแบบสินค้าและการขาดองค์ความรู้ในการออกแบบสินค้าและกระบวนการผลิต รวมถึงปริมาณการส่งผลิตวัตถุดิบมีปริมาณน้อยกว่าที่ผู้ผลิตกำหนด ทำให้ผู้ประกอบการขนาดเล็กบางรายที่มีแนวความคิดสร้างสรรค์และเมื่อผู้ผลิตต้องการพัฒนาวัตถุดิบชนิดใหม่หรือวัตถุดิบที่มีเอกลักษณ์สำหรับนำไปผลิตเป็นสินค้านั้นก็ไม่สามารถส่งผลิตได้ จำเป็นต้องพัฒนารูปแบบให้เป็นที่ยอมรับต่อลูกค้าผลิตภัณฑ์บางส่วนยังไม่ได้มาตรฐานในส่วนของกระบวนการผลิต จึงจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพในกระบวนการผลิตให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับ รวมทั้งสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้บริโภคเกิดการยอมรับ ปัจจุบันมีผู้ประกอบการจำนวนมากที่ขาดการเตรียมตัวเพื่อสร้างมาตรฐานตั้งแต่การปรับกระบวนการผลิตสินค้า ผู้ผลิตต้องมีการคัดเฟ้นวัตถุดิบที่มีคุณภาพมองหาวิวัฒนาการสินค้าให้มีคุณภาพสูงขึ้นเพื่อแข่งขันในตลาดสินค้าและเพื่อสร้างมาตรฐานตั้งแต่ระดับชุมชน จนถึงระดับสากลเพื่อการส่งออกให้ได้มาตรฐานชุมชน(สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม: 2553)

โดยทางมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาจะนำความรู้และเทคโนโลยีที่สถาบันการศึกษาได้ช่วยกันคิดค้นและพัฒนาเข้าไปส่งเสริมให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการทั้งด้านเทคโนโลยี เทคนิควิธีการ การผลิต จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น พบว่า ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน ทั้งในด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ด้านการผลิตและการตลาดของจังหวัดเพชรบุรีให้ไปสู่ความเข้มแข็งและยั่งยืนจำเป็นต้องเน้นใน

เรื่องการสร้างความเข้าใจให้กับชุมชน ในด้านการผลิตที่มีประสิทธิภาพมีคุณภาพ และด้านการตลาด เพื่อให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังจำเป็นที่จะต้องให้การสนับสนุนในการพัฒนา ปรับปรุง ผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน การสนับสนุนเงินทุน และปัจจัยการผลิต การหาข้อมูลด้านการตลาดเพื่อเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายอย่างต่อเนื่องตามศักยภาพของกลุ่มชุมชนนั้นๆ

ดังนั้น สมุนไพรเป็นพืชที่มีสรรพคุณในการรักษาโรค หรืออาการเจ็บป่วยต่าง ๆ การใช้สมุนไพรสำหรับรักษาโรค หรืออาการเจ็บป่วยต่างๆ นี้จะต้องนำเอาสมุนไพรตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปมาผสมรวมกันซึ่งจะเรียกว่า "ยา" ในตำรายา นอกจากนี้พืชสมุนไพรแล้วยังอาจประกอบด้วยสัตว์และแร่ธาตุอีกด้วยเราเรียกพืช สัตว์ หรือแร่ธาตุที่เป็นส่วนประกอบของยานี้ว่า "เภสัชวัตถุ" พืชสมุนไพรบางชนิด เช่น เร่ว กระวาน กานพลู และจันทน์เทศ แชมพูและครีมนวดสมุนไพรคือแชมพูและครีมนวดที่ผสมสมุนไพรเข้าไปเพื่อบำรุงเส้นผมและหนังศีรษะสมุนไพรที่นิยมใช้เป็นส่วนผสมเช่นส้มป่อยมะค่าตีหวายบอระเพ็ดชิงบัวบกฟ้าทะลายโจรอัญชันของแมวมะกรูด มังคุดทับทิมจากกระแสดความนิยมในสมุนไพรไทยทำให้ธุรกิจการค้าสมุนไพรทั้งในลักษณะยาอาหารสุขภาพ การนวดและอบตัวด้วยสมุนไพรจนถึงการใช้เครื่องสำอางด้วยสมุนไพรพัฒนารุดหน้าไปอย่างรวดเร็วธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสมุนไพรในปัจจุบันได้รับความนิยมแพร่หลายจึงสามารถสร้างรายได้เป็นจำนวนมากและมีตลาดที่เปิดกว้างในการลงทุนมีโอกาสดิบโตทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศโดยเฉพาะแชมพูและครีมนวดผมที่มีแนวโน้มของปริมาณความต้องการที่เพิ่มขึ้นทำให้โอกาสทางการตลาดมีมากขึ้นด้วยแต่มีภาวะการแข่งขันค่อนข้างสูงคือประมาณ 6,200 ล้านบาทสำหรับแชมพูและ 2,400 ล้านบาทสำหรับครีมนวดผมและทรีทเมนท์ (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2545) ทำให้เป็นตลาดที่น่าสนใจในการลงทุนโดยเฉพาะนักลงทุนที่มีเงินทุนไม่มากนักสินค้ามีความโดดเด่นโดยจับกลุ่มลูกค้าเป้าหมายแบบ Niche Market ซึ่งมีโอกาสสูงที่จะประสบความสำเร็จและขยายตลาดได้กว้างขึ้นพอที่จะแทนตลาดแชมพูและครีมนวดที่มีส่วนผสมสารเคมีสังเคราะห์รวมถึงสามารถทดแทนตลาดที่นำเข้าจากต่างประเทศซึ่งมีมูลค่า 137 ล้านบาทในปี 2544 ขยายจากปี 2543 ถึง 28% และจากสถิติการส่งออกพบว่าการส่งออกในปี 2545 ประมาณ 3,544 ล้านบาทปี 2544 5,480 ล้านบาทขยายตัวจากปี 2543 ประมาณ 93% ตลาดส่งออกหลักคือประเทศอินโดนีเซียฟิลิปปินส์มาเลเซียและสิงคโปร์ปัจจุบันมีผู้ประกอบการผลิตแชมพูและครีมนวดผมจำนวน 25 รายแต่ในกลุ่มผู้ผลิตแชมพูและครีมนวดผมสมุนไพรส่วนใหญ่ยังเป็นประเภทกลุ่มเป้าหมายเกษตรกรซึ่งจำนวนประมาณ 568 รายในส่วนของช่องทางจำหน่ายนั้นโดยผ่านห้างสรรพสินค้าร้านค้าผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรธรรมชาติการจำหน่ายตรงและการออกงานแสดงสินค้าโดยระดับราคาของผลิตภัณฑ์จะแตกต่างกันตามประเภทของสมุนไพรที่นำมาผสมและตามตำแหน่งทางการตลาดของผลิตภัณฑ์การผลิตและการลงทุนผลิตแชมพูและครีมนวดผมผสมสมุนไพรนั้นการลงทุนครั้งแรกจะเป็นการลงทุนในการซื้อเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆเช่นการผลิตแชมพูและครีมนวดผมผสมสมุนไพรขนาดผลิต 3,000 ขวด/เดือน (ขนาด 250 ml.) ต้องใช้เงินลงทุน 1,170,000 บาทหากจำหน่ายได้ 3,000 ขวด/เดือนในราคา 250 บาท/ขวดจะมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 750,000 บาทได้รับกำไรเฉลี่ยประมาณ 48 % ของยอดขายหากจำหน่าย 3,000 ขวด/เดือนตลอดอายุโครงการ 1 ปีจะคืนทุนภายใน 3-4 เดือนมีอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (IRR) 29.37 % ต่อเดือนหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องและให้การสนับสนุนคือสถาบันแพทย์แผนไทยกระทรวงสาธารณสุขและกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจากภาวะและเหตุดังกล่าวข้างต้นพอได้ทำการวิจัยแล้วพบปัญหาว่าทางรัฐได้สนับสนุนทางการเงินการลงทุนแก่กลุ่มประชาชนที่จัดตั้ง OTOP ขึ้นมา แต่ยังคงขาดการให้ความรู้ทางด้านเทคนิคและเทคโนโลยี จึงทำให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานลดน้อยลงและไม่เกิดการขยายตัวทางธุรกิจ

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะศึกษาการจัดการเทคโนโลยีทรัพยากรสภาพแวดล้อมทางธุรกิจของกลุ่มชุมชน OTOP บนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่

วิธีการผลิตและแก้ไขสภาพปัญหา และยังเป็นความร่วมมืออนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ยังคงอยู่อย่างยั่งยืนสืบต่อไป เพราะถ้าไม่ทำอาจทำให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสูญหายและทำให้คณะผู้วิจัยมีแนวคิดที่จะศึกษาและพัฒนาเครื่องช่วยผสมสบู่-แชมพูผสมสมุนไพร เพื่อลดการเมื่อยล้าของข้อมือ แขน หัวไหล่ ที่ใช้ในการกวนส่วนผสม และเพื่อเป็นการเปรียบเทียบประสิทธิภาพทำงานโดยวิธีการเดิมและหาประสิทธิภาพจากการทำงานโดยเปรียบเทียบวิธีการแบบเดิมกับวิธีการผลิตโดยใช้เครื่องผ่อนแรงเข้ามาช่วย และมีต้นทุนในการสร้างเครื่องผสมที่ราคาไม่สูงมากนัก

1.2.วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาบริบทของชุมชนและกระบวนการผลิตที่ส่งผลกระทบต่อปัจจัยความสำเร็จ ชุมชนดอนยี่หรม ตำบลหนองจอก อำเภอนาย่าง จังหวัดเพชรบุรี

1.2.2 เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ ชุมชนดอนยี่หรม ตำบลหนองจอก อำเภอนาย่าง จังหวัดเพชรบุรี

1.2.3 เพื่อออกแบบและสร้างเครื่องต้นแบบที่เหมาะสมกับการจัดการผลิตของกลุ่มชุมชน OTOP บนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดเพชรบุรี

1.2.4 เพื่อสร้างต้นแบบบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ที่เหมาะสมกับชุมชนดอนยี่หรม ตำบลหนองจอก อำเภอนาย่าง จังหวัดเพชรบุรี

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาคั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งขอบเขตของการศึกษาไว้ 3 ด้านดังนี้

1.3.1 ด้านพื้นที่ การวิจัยคั้งนี้มีกลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา คือผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชนและ OTOP และ SMEsปี 2559 ปี จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 290 ราย ดังตารางที่ 1.1

อำเภอ	รวม ผู้ผลิต ปี 2558	กลุ่มชุมชน	ผู้ประกอบการ รายเดียว	SMEs
1.เมืองเพชรบุรี	56	16	39	1
2.เขาย้อย	36	25	11	-
3.หนองหญ้าปล้อง	11	7	4	-
4.ชะอำ	27	20	6	1
5.ท่ายาง	36	22	14	-
6.บ้านลาด	41	24	17	-
7.บ้านแหลม	23	17	6	-
8.แก่งกระจาน	15	13	2	-
รวม	290	170	114	6

ที่มา:สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเพชรบุรีปีระชนุนตซ์ลั้งนักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการและอาทิตตยา นิลสุขหัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมการพัฒนาชุมชนสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเพชรบุรี: 2559

1.3.2 ด้านเนื้อหาแบ่งออกเป็น 9 ตอนดังนี้

ผู้วิจัยศึกษาสภาพการดำเนินธุรกิจปัจจุบันของผู้ประกอบการเพื่อให้ทราบถึงปัญหาหรือความพร้อมของผู้ประกอบการและนำข้อมูลที่ได้มาให้ผู้ประกอบการได้พัฒนาศักยภาพด้านการตลาดต่อไป แบ่งเครื่องมือออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 บริบทของชุมชน โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 ด้านข้อมูลของชุมชน

ตอนที่ 2 ด้านคุณลักษณะเฉพาะ

ตอนที่ 3 กระบวนการผลิตและผลกระทบ

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาผู้ประกอบการ OTOP

ขั้นตอนที่ 2 ผลกระทบในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์/ตราสัญลักษณ์ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ผลกระทบด้านการตลาดและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์/ตราสัญลักษณ์ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 การมุ่งเน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่

1. มุ่งเน้นการออกแบบและสินค้าแบบใหม่ออกสู่ตลาด
2. มุ่งเน้นการนำเสนอผลิตภัณฑ์เพื่อสนองความต้องการของลูกค้าเฉพาะกลุ่ม
3. ให้ความสำคัญของการเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์กับคู่แข่ง
4. ให้ความสำคัญกับการนำเสนอสินค้าในงานแสดงสินค้า

ส่วนที่ 2 การมุ่งเน้นการตลาดของผลิตภัณฑ์ใหม่

1. มีการสำรวจและกำหนดกลุ่มเป้าหมายของตลาด
2. ให้ความสำคัญหรือมีการประเมินผลการใช้ช่องทางการจำหน่าย
3. มีการนำเสนอแนวคิดของผลิตภัณฑ์ต่อกลุ่มลูกค้า
4. มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภายนอกเพื่อหาช่องทางทางการจัดจำหน่าย
5. มุ่งเน้นการสร้างโอกาสทางการตลาดเพื่อเปรียบเทียบการนำเสนอผลิตภัณฑ์ใหม่

ส่วนที่ 3 ระดับของนวัตกรรม/เทคโนโลยีของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่

1. ให้ความสำคัญในการนำแนวคิดทางเทคโนโลยีไปทดสอบกับลูกค้า
2. มีการส่งเสริมพยากรณ์แนวโน้มทางเทคโนโลยี การออกแบบ รูปแบบ
3. ให้ความสำคัญในการลงทุนด้านเทคโนโลยี
4. มุ่งเน้นพัฒนาเทคโนโลยีในการออกแบบและผลิต
5. ใช้สื่อหรือช่องทางในการประชาสัมพันธ์โดยใช้เทคโนโลยี

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ปัจจัยผู้ผลิตที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของลูกค้า

ส่วนที่ 1 ด้านผลิตภัณฑ์

1. ยี่ห้อของผลิตภัณฑ์มีผลต่อลูกค้า
2. คุณภาพของผลิตภัณฑ์มีผลต่อลูกค้า
3. อายุการเก็บรักษาของผลิตภัณฑ์
4. ความสวยงามของบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์
5. รูปร่าง รูปทรง สี ของผลิตภัณฑ์

ส่วนที่ 2 ด้านราคา

1. ราคาของผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสม

2. การให้ข้อมูลราคาของสินค้า
3. ราคาของผลิตภัณฑ์ใกล้เคียงกับคู่แข่ง
4. วิธีการชำระเงินมีหลายวิธี
5. การกำหนดราคาเป็นไปตามท้องตลาด

ส่วนที่ 3 ด้านการจัดจำหน่าย

1. สถานที่จำหน่ายสะอาดและปลอดภัย
2. การใช้สารสนเทศในการจัดจำหน่าย
3. สถานที่ในการเดินทางและการจอดรถ
4. การจำหน่ายที่แหล่งผลิต/บ้านของตนเอง/ตลาดชุมชน
5. การจำหน่ายตามงานนิทรรศการ / การจัดแสดงสินค้า

ส่วนที่ 4 ด้านช่องทางการตลาด

1. มีฟรีเซ็นเตอร์โฆษณา
2. มีสินค้าให้ทดลอง
3. มีการออกบูธและนิทรรศการ
4. มีส่วนลดแจกและแถม
5. ป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์และผ่านสื่อต่างๆ

ตอนที่ 3 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1. ชุมชนมีการดูแลช่วยเหลือคนจน คนด้อยโอกาสและคนประสบปัญหา
2. ได้รับความเข้าใจด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. ครีวเรือนของท่านปลอดภัยสบาย
4. ครีวเรือนของท่านมีอาชีพเสริม
5. ครีวเรือนของท่านมีการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน
6. ครีวเรือนของท่านมีการออมทรัพย์
7. ชุมชนมีกลุ่มออมทรัพย์
8. ครีวเรือนของท่านมีการทำสวนครัว
9. ครีวเรือนของท่านใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม
10. ชุมชนใช้วัตถุดิบอย่างยั่งยืนในการประกอบอาชีพ
11. ชุมชนมีการสืบทอดใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
12. ชุมชนมีการปลูกต้นไม้ให้ร่มรื่น
13. ชุมชนรู้จักสามัคคีภายในชุมชน

ตอนที่ 4 สารสนเทศ

1. การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับสินค้า
2. ฉลากแนะนำเกี่ยวกับสินค้า
3. การออกแบบสำรวจเพื่อเก็บข้อมูลความต้องการของลูกค้า

ตอนที่ 5 เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยในการทำงาน

1. ปัญหาเกี่ยวกับสภาพพื้นที่ในการปฏิบัติงาน
2. ปัญหาเสียงดังในการทำงาน
3. ปัญหาด้านอุณหภูมิ ร้อน – เย็น ในการทำงาน

4. ปัญหาฝุ่นละออง/สารเคมีในการทำงาน
5. แสงสว่างเพียงพอในการทำงาน
6. การวางแผนและป้องกันอัคคีภัยในสถานที่ทำงาน
7. ปัญหาด้านมลภาวะทางน้ำจากการผลิต
8. การปฏิบัติงานมีกลิ่นรบกวนในการทำงาน
9. การควบคุมพื้นที่ที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายในการทำงาน
10. แรงสั่นสะเทือนจากการทำงานที่ส่งผลกระทบต่อการทำงาน

ตอนที่ 6 ประสิทธิภาพของบรรจุภัณฑ์ที่มีอยู่

ส่วนที่ 1 ด้านปกป้องผลิตภัณฑ์

1. ผลิตภัณฑ์มีการปกป้องกันการสัมผัสกับน้ำ ความชื้น หรืออากาศ
2. ผลิตภัณฑ์ของท่านมีการออกแบบบรรจุภัณฑ์โดยใช้วัสดุ
3. ผลิตภัณฑ์ของท่านมีการปกป้องผลิตภัณฑ์ที่อยู่ภายใน ซึ่งเกิดจากแรงกระแทกภายนอกได้
4. ผลิตภัณฑ์ของท่านมีโครงสร้างบรรจุภัณฑ์สามารถผลิตได้สนิทเพื่อคุ้มครองผลิตภัณฑ์ภายใน
5. ผลิตภัณฑ์ของท่านมีการบรรจุภัณฑ์มีความพอดีกับผลิตภัณฑ์ภายใน

ส่วนที่ 2 ด้านการบรรจุ

1. บรรจุผลิตภัณฑ์ได้ตามจำนวนและเหมาะสม
2. ผลิตภัณฑ์ของท่านมีการ บรรจุในปริมาณที่พอเหมาะใช้งานง่าย
3. ผลิตภัณฑ์ของท่านมี ขนาดที่พกพาได้สะดวก
4. บรรจุภัณฑ์ของท่านสามารถนำไปใช้ร่วมกับผลิตภัณฑ์กับผลิตภัณฑ์ข้างเคียงที่มีลักษณะเดียวกันได้

ส่วนที่ 3 ด้านการอำนวยความสะดวก

1. ผลิตภัณฑ์มีการอำนวยความสะดวก ใช้งานง่าย
2. ผลิตภัณฑ์ของท่าน สามารถเปิดรับประทานผลิตภัณฑ์ได้ง่าย
3. ผลิตภัณฑ์ของท่านมีเก็บรักษาคุณภาพผลิตภัณฑ์ได้ในกรณีที่ยังรับประทานไม่หมด

ส่วนที่ 4 ด้านการส่งเสริมการจัดจำหน่าย

1. รูปแบบมีความน่าสนใจและจดจำตราสินค้า
2. สามารถเลือกซื้อสินค้าในแต่ละชนิดได้สะดวกสบายง่ายขึ้น
3. บรรจุภัณฑ์มีความสวยงามสามารถดึงดูดความน่าสนใจเมื่อผู้บริโภคพบเห็น
4. ใช้ภาพประกอบเพื่อช่วยสร้างความน่าสนใจให้กับสินค้า
5. สีของบรรจุภัณฑ์ในแต่ละประเภทมีความแตกต่างเพื่อช่วยต่อการแยกแยะสินค้า
6. กระตุ้นให้เกิดการซื้อ

ตอนที่ 7 การใช้ทรัพยากรชีวภาพในชุมชนหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นส่วนประกอบในการผลิต

ส่วนที่ 1 การใช้วัตถุดิบและแรงงานที่มีอยู่ในท้องถิ่น

1. มีการใช้ทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่นเป็นองค์ประกอบในการผลิตเช่น การนำเส้นใยสับปะรดมาผลิตเป็นสิ่งทอ การนำใบหมี่มาทำเป็นแชมพูสระผม เป็นต้น
2. มีการใช้แรงงานและสถานที่ในท้องถิ่นในการผลิต
3. สามารถระบุน้อยละของต้นทุนสินค้าจากการใช้วัตถุดิบความหลากหลายทางชีวภาพและแรงงานจากท้องถิ่น (ต่อหน่วยสินค้า)

ส่วนที่ 2 ใช้กระบวนการเรียนรู้ในชุมชนในการพัฒนาการผลิต

1. มีรายงานการประชุม หรือแผนการดำเนินงาน หรือรายงาน หรือข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง และรายงานผลการดำเนินงาน
2. มีการรับการถ่ายทอดความรู้จากสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการผลิตที่ขอรับการตรวจประเมิน
3. จำนวนครั้งที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้จากสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการผลิตที่ขอรับการตรวจประเมิน
4. ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์จากหน่วยงานหรือองค์กรระดับชาติ (National Standard) เช่น มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน หรือ มผช. หรือ เครื่องหมาย ออย. จากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
5. ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์จากหน่วยงานหรือองค์กรต่างประเทศ (International Standard + Country Standard) เช่น สหพันธ์เกษตรอินทรีย์นานาชาติ

ส่วนที่ 3 การผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

1. กระบวนการผลิตที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
2. มีรายงานหรือบันทึกที่แสดงถึงการคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีและวัตถุที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (Environment)
3. มีการใช้บรรจุภัณฑ์ ฉลากหรือส่วนประกอบอื่นใดในสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Component)
4. มีการป้องกันมลพิษจากกระบวนการผลิต เช่น เสียง กลิ่น ฯลฯ

ส่วนที่ 4 กระบวนการบริหารจัดการที่ประหยัดทรัพยากรและพลังงานที่เหมาะสม

1. มีการลด (Reduce) หมายถึง การลดปริมาณวัตถุดิบทางตรง วัตถุดิบทางอ้อม หรือพลังงานลงโดยไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผลิตภัณฑ์เช่น การใช้น้ำในปริมาณที่ลดลงในการล้างพืชหรือผลิตผลทางการเกษตร เนื่องจากปรับเปลี่ยนวิธีการล้างใหม่ที่ดีขึ้น โดยพืชหรือผลิตผลทางการเกษตรนั้นมีความสะอาดหรือมีคุณภาพเหมือนเดิม
2. มีการใช้ซ้ำ (Reuse) หมายถึง การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างคุ้มค่าโดยการนำเอาวัตถุดิบ วัสดุหรืออุปกรณ์ที่ใช้แล้วอยู่ในสภาพดีกลับมาใช้อีก และไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผลิตภัณฑ์เช่น การนำเอาน้ำที่ใช้ล้างพืชผลทางการเกษตรมาใช้ประโยชน์ในการรดน้ำต้นไม้หรือการนำเอาถุงพลาสติกที่ห่อหุ้มวัตถุดิบและมีสภาพดีมาใช้เป็นถุงรองถังขยะ เป็นต้น
3. มีการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) หมายถึง การนำเอาวัตถุดิบ วัสดุหรืออุปกรณ์ที่ใช้แล้วมาแปรรูปโดยกรรมวิธีต่างๆ เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่เช่น การนำเอาเศษของวัสดุชีวภาพไปผ่านกระบวนการทำปุ๋ยหมักชีวภาพเพื่อใช้ในพื้นที่การเกษตร หรือการนำเศษผ้าที่เหลือจากการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์มาพัฒนาจนได้ผลิตภัณฑ์ใหม่

ส่วนที่ 5 กระบวนการจัดการของเสีย

1. มีกระบวนการจัดการขยะและของเสียที่เกิดขึ้นจากกระบวนการผลิต
2. การเก็บขยะและของเสียมาใช้ประโยชน์ เช่น ก๊าซชีวภาพ

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัยการพัฒนาด้านแบบ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน

ส่วนที่ 1 ลักษณะของชุมชน

ตอนที่ 2 ลักษณะปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการใช้เครื่องผสมปูน – แคมพูนผสมปูนไฟร
ส่วนที่ 2

- 2.1 ขั้นตอนการผสมปูน – แคมพูนผสมปูนไฟร
- 2.2 ขั้นตอนการบรรจุปูน – แคมพูนผสมปูนไฟร
- 2.3 ลักษณะเครื่องที่เหมาะสมกับการผลิตปูน – แคมพูนผสมปูนไฟร

ตอนที่ 3 ประเมินและเปรียบเทียบประสิทธิภาพเครื่องผสมปูน – แคมพูนผสมปูนไฟร
ส่วนที่ 3

- 3.1 เปรียบเทียบด้านปริมาณ
- 3.2 เปรียบเทียบด้านเวลา
- 3.3 เปรียบเทียบคุณภาพการผสม

ขั้นตอนที่ 4 ลักษณะปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการใช้เครื่องผสมปูน-แคมพูนปูนไฟร เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์และการพัฒนาทดลอง

ตอนที่ 1 ขั้นตอนการผสมปูน - แคมพูนปูนไฟร

ตอนที่ 2 ขั้นตอนการบรรจุปูน – แคมพูนผสมปูนไฟร

ตอนที่ 3 ลักษณะเครื่องที่เหมาะสมกับการผลิตปูน – แคมพูนผสมปูนไฟร

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินและเปรียบเทียบประสิทธิภาพของเครื่องผสมปูน – แคมพูนปูนไฟร เครื่องมือที่ใช้เป็นการพัฒนาทดลอง

ตอนที่ 1 เปรียบเทียบประสิทธิภาพของเครื่อง

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบด้านเวลา

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบคุณภาพ

ขั้นตอนที่ 6 การสร้างต้นแบบบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม และการพัฒนาทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเกี่ยวกับความเหมาะสมบรรจุผลิตภัณฑ์ได้ตามจำนวนและเหมาะสมขนาดที่พกพาได้สะดวกใช้งานง่าย เช่นการเปิด ปิดและการเก็บรักษาสินค้าเก็บรักษาคุณภาพผลิตภัณฑ์ได้ในกรณีที่ยังรับประทานไม่หมดภาชนะบรรจุหีบห่อให้เกิดความสะดวกในการใช้สอยรักษาคุณภาพการขนส่งหีบห่อที่สามารถคงสภาพสินค้าให้มีสภาพคงเดิมเหมาะสมกับตัวสินค้าแก่ผู้บริโภคทำให้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับตัวสินค้าแก่ผู้บริโภคหีบห่อที่ใช้สำหรับการเก็บรักษาระหว่างการขนส่งและการเก็บรักษาในคลังสินค้าความดึงดูดใจ ความสวยงามของการออกแบบผลิตภัณฑ์ใช้ภาพประกอบเพื่อช่วยสร้างความน่าสนใจให้กับสินค้าบรรจุภัณฑ์มีความสวยงามสามารถดึงดูดความน่าสนใจเมื่อผู้บริโภคพบเห็นสภาพการใช้งานด้านทานแรงสั่นสะเทือนและการกดทับได้มากกว่าแบบเดิมรูปแบบมีความน่าสนใจและจดจำตราสินค้าความเหมาะสมสี สัน ลวดลาย และขนาดอักษรมีความโดดเด่นแสดงลักษณะด้วยตัวอักษรหรือรูปภาพที่มีคุณค่าและน่าทดลองใช้การแจกแจงรายละเอียดของกลิ่น ขนาด และข้อความสำคัญที่ได้ประโยชน์จากสินค้าบรรจุภัณฑ์ทำจากวัสดุที่เหมาะสมกับชนิดสินค้าบรรจุภัณฑ์ออกแบบปลอดภัยกับผู้บริโภคออกแบบโครงสร้างแข็งแรงจะช่วยป้องกันผลิตภัณฑ์ไม่ให้แตกหักบอบสลาย ชำรุด ในระหว่างการขนส่งบรรจุภัณฑ์ที่ง่ายต่อการผลิตมีความเหมาะสมในการใช้งานคุณภาพดี แข็งแรง และทนทานป้องกันการสัมผัสกับน้ำ ความชื้น หรืออากาศออกแบบบรรจุภัณฑ์โดยใช้วัสดุซึ่งมีคุณสมบัติป้องกันความชื้นและอากาศได้อย่างเหมาะสมปกป้องผลิตภัณฑ์ที่อยู่ภายใน ซึ่งเกิดจากแรงกระแทกภายนอกได้โครงสร้างบรรจุภัณฑ์สามารถปิดได้สนิทเพื่อคุ้มครองผลิตภัณฑ์ภายในความเหมาะสมบรรจุภัณฑ์มีความพอดีกับผลิตภัณฑ์ภายใน

1.3.3 ขอบเขตด้านเวลากำหนดระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย 9 เดือน

1.4 สมมติฐานของงานวิจัย

1.4.1 เครื่องผสมสับ-แหลมพผสมสมุนไพรที่สร้างขึ้นสามารถลดเวลาในการทำงานลงได้

1.4.2 เครื่องผสมสับ-แหลมพผสมสมุนไพรที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงผลิตภัณฑ์ที่ได้มีคุณภาพและมีมาตรฐานในการผลิต

1.5 ทฤษฎีและกรอบแนวความคิดของโครงการวิจัย

1.5.1 กรอบแนวคิด

จากการรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจวิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่นชุมชนเพื่อนำมาวิเคราะห์สร้างรูปแบบการพัฒนา รูปแบบการจัดการเทคโนโลยีด้านกระบวนการผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น เพื่อนำมาทดลองและประเมินผลรูปแบบการพัฒนา รูปแบบการจัดการเทคโนโลยีด้านกระบวนการผลิต และพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี การจัดการเทคโนโลยีนี้เป็นโมเดลหนึ่งที่จะนำมาวิเคราะห์ว่าบทบาทของเทคโนโลยีทั้ง 8 เทคโนโลยี ได้แก่ 1. เทคโนโลยีการจัดการ 2. เทคโนโลยีการบริหารการผลิต 3. เทคโนโลยีบำรุงรักษาและเพิ่มผลผลิต 4. เทคโนโลยีคุณภาพและมาตรฐาน 5. เทคโนโลยีสารสนเทศ และการผลิตอัตโนมัติ 6. เทคโนโลยีพลังงาน สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย 7. เทคโนโลยีเครื่องมือวัด และการสอบเทียบ 8. เทคโนโลยีด้านอื่นๆ นั้นมีบทบาทนั้นสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในประเด็นของผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น (ปฏิรูปกิจรัตนกร, 2550) ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2538) รวมถึงการพัฒนาสินค้า OTOP ของกรมการพัฒนาชุมชนกระทรวงมหาดไทย และการบริหารจัดการสินค้า OTOP ของวสิริรักษ์ สิทธิสม (2550) ได้แก่

1.6 นิยามศัพท์

1.6.1 การสำรวจ หมายถึง การค้นหาสภาพของชุมชน วิถีชีวิตและกระบวนการผลิต

1.6.2 กระบวนการผลิต หมายถึง ขั้นตอนเริ่มตั้งแต่วัตถุดิบ ผ่านกระบวนการและสิ้นสุดจนออกมาเป็นแชมพูสมุนไพร

1.6.3 แชมพูธรรมชาติ (แชมพูสมุนไพร) คือแชมพูที่มีส่วนผสมของสารทำความสะอาดและใช้สมุนไพรเป็นสารบำรุงซึ่งบางชนิดอาจจัดเป็นแชมพูสมุนไพรสดที่ใช้สมุนไพรมาผลิตเป็นยาสระผมโดยไม่ใส่สารกันเสียใดๆ

1.6.4 ชุมชนดอนยี่หริ่ม หมายถึง กลุ่มคนที่อยู่อาศัยอยู่บริเวณชุมชนดอนยี่หริ่ม ตำบลหนองจอก อำเภอยาง่าง จังหวัดเพชรบุรี

1.6.5 สถานภาพทั่วไป หมายถึง ข้อมูลที่บ่งบอกลักษณะของบุคคล เช่น เพศ อายุ สถานภาพสมรส ประสบการณ์ทำงาน และระดับการศึกษาของชุมชน

1.6.6 คุณลักษณะเฉพาะ หมายถึง สิ่งที่ต้องการสำรวจประวัติชุมชนข้อมูลทั่วไปของชุมชน ประชากร สาธารณสุข เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อม

1.6.7 กระบวนการผลิต หมายถึง ลำดับขั้นตอนการผลิต

1.6.8 ผลกระทบ หมายถึง สิ่งที่เกิดผลให้ไม่สามารถใช้ทรัพยากรได้เต็มความสามารถ

1.6.9 แชมพูหมายถึงสิ่งปรุงแต่งของสารลดแรงตึงผิว (surfactant) ใช้ขจัดสิ่งสกปรกออกจากเส้นผมและหนังศีรษะซึ่งอยู่ในรูปของเหลวครีมเจลผงหรือเม็ดก้อนหรือฟอง

1.6.10 เครื่องผสม หมายถึง เครื่องที่ใช้ผสมสบู-แชมพูผสมสมุนไพรแทนแรงงานคน

1.6.11 พูลเลย์ หมายถึง วงล้อที่ใช้ตรอบมอเตอร์

1.6.12 มอเตอร์ หมายถึง คือตัวเปลี่ยนพลังงานไฟฟ้าให้เป็นพลังงานกลเพื่อนำพลังงานกลที่ได้ไปขับเคลื่อนแกนและใบพัด

1.6.13 แกนเพลลา หมายถึง แกนกำลังมอเตอร์ไปยังสายพาน

1.6.14 สายพาน หมายถึง ตัวส่งกำลังมอเตอร์ไปหมุนแกนใบพัด

1.6.15 ชุดเกียร์ หมายถึง อุปกรณ์ตรอบกำลัง

1.6.16 ใบพัด หมายถึง ส่วนที่ทำหน้าที่กวาดส่วนผสมให้เข้ากัน

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้จากงานวิจัย

1.7.1 ทราบประวัติ วิถีชีวิต และสภาพแวดล้อมของชุมชนที่ผลิตแชมพูสมุนไพร

1.7.2 ทราบขั้นตอนกระบวนการผลิต และสภาพปัญหาในการผลิตแชมพูสมุนไพร

1.7.3 นำกระบวนการทำงานและสภาพปัญหาไปวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาต่อไป

1.7.4 อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นแชมพูสมุนไพร เผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นออกสู่ตลาดโลก

1.7.5 เพิ่มช่องทางการขายให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น

1.7.6 ได้เรียนรู้ขั้นตอนและวิธีการในการผลิตสบู-แชมพูผสมสมุนไพร

1.7.7 ได้เครื่องผสมที่มีประสิทธิภาพดีเพื่อช่วยผ่อนแรง

1.7.8 ผู้ผลิตมีเวลาในการทำงานอย่างอื่นเพิ่มมากขึ้นประหยัดเวลาในการผลิต

1.7.9 ได้เครื่องผสมที่มีราคาถูกลงกว่าท้องตลาดสามารถเพิ่มผลผลิตได้มากขึ้น